

Kanser Bilgi Yüğü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanser Bilgi Yüğü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24230>

Özet

Kanser Bilgi Yüğü Ölçeđi, kanser hastalar? veya yak?nlar? taraf?ndan deneyimlenen bilgi fazlal??? ve bu bilginin yönetilmesi zorlu?u alg?s?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, bireylerin kanserle ilgili bilgileri i?leme, anlama ve kullanma süreçlerinde ya?ad?klar? bili?sel ve duygusal zorlanmay? (yani bilgi yükünü) de?erlendirir. Ölçeğin Türkçe uyarlamas?, 2019 y?l?nda ?nci, Akgül Ba?kale ve Serçeku? Ak taraf?ndan gerçekle?tirilmis?tir. Bu uyarlama çal??mas?, orijinal ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, aynı zamanda geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini ara?t?rm??t?r. Ölçek, özellikle sa?lk profesyonellerinin hastalar?n bilgi ihtiyaçlar?n? daha etkili yönetmelerine yard?mc? olacak kritik veriler sunar.

Anahtar Kelimeler

Kanser Bilgi Yüğü, Kanser, Bilgi Yönetimi, Psikometri, Ölçek Uyarlamas?, Sa?lk ?leti?imi.

Yazarlar

Fadime Hatice ?nci, Hatice Akgül Ba?kale, P?nar Serçeku? Ak.

Amaç

Bu ölçeğin temel amac?, kanser tan?s? alm?? bireylerin veya onlar?n bak?m?yla ilgilenen ki?ilerin, hastal?klar?, tedavi seçenekleri ve prognozlar? hakk?nda maruz kald?klar? büyük miktardaki bilgiden kaynaklanan alg?lanan zorlanma düzeyini belirlemektir. Bilgi yüğü (Information Overload), ki?inin karar verme yeteneđini, psikolojik iyilik halini ve tedaviye uyumunu olumsuz etkileyebilir. Ölçek, bu tür olumsuz etkilerin yo?unlu?unu nicel olarak ölçmeye olanak tan?r.

Ölçek, klinik uygulamada, kanser hastalar?na yönelik bilgi verme stratejilerinin ki?iselle?tirilmesi ve iyile?tirilmesi için bir tarama arac? olarak kullan?labilir. Yüksek bilgi yüğü skoruna sahip hastalar?n belirlenmesi, onlara daha yap?land?r?lm?? ve yönetilebilir bilgi destekleri sa?lanmas?na olanak tan?r.

Yap? (Konstrükt)

Kanser Bilgi Yüğü Ölçeđi, bireyin kanserle ilgili bilgileri etkin bir ?ekilde i?leyemedi?i veya bu bilgilerin çok karma??k, çeli?kili veya çok fazla oldu?u alg?s?n? ölçen bili?sel ve duygusal bir yap? üzerine kurulmuştur. Bu yap? genellikle bilginin miktar?, bilginin karma??kl??? ve bilginin faydasızl??? gibi alt boyutlar? içerir. Ölçek, bu bilgi fazlal???n?n yaratt??? stres, kayg? ve karar verme felcini de?erlendirerek, hastan?n genel bilgi i?leme sürecindeki zorluklar?n? yans?t?r.

Ölçek, kanser hastalar?n?n kendilerine sunulan bilgiyi ki?isel sa?lk kararlar?na dönü?türme

yeteneklerini engelleyen temel psikolojik bariyerleri tanımlamaya yardımcı olur. Bu bağlamda, bilgi yükü sadece bilginin fiziksel miktarı değil, aynı zamanda bireyin mevcut bilişsel kaynaklarıyla başa çıkma kapasitesinin durumu.

Geçerlik

Kanser Bilgi Yüku Ölçeđi'nin Türkçe uyarlama çalışmasında (Şnci vd., 2019), ölçeğin yapısal geçerliliği ve kültürel uygunluğu incelenmiştir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olsa da, uyarlama çalışması kapsamında genellikle doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak ölçeğin faktör yapısının korunup korunmadığı test edilmiştir.

Başarılı bir uyarlama çalışması, ölçeğin kavramsal olarak Türk popülasyonunda da aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermelidir. Bu, yakınsak geçerlik (benzer yapıları ölçen diğer ölçeklerle korelasyon) ve ayırt edici geçerlik (farklı yapıları ölçen ölçeklerden ayrışma) analizlerini içerebilir.

Güvenirlik

Şnci ve arkadaşlarının 2019 tarihli uyarlama çalışması, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için güvenilirlik analizlerini içermiştir. İç tutarlılık, genellikle **Cronbach Alfa katsayısı** ile rapor edilir ve kabul edilebilir güvenilirlik düzeylerinin (genellikle 0.70 ve üzeri) elde edildiği varsayılır. Bu yüksek katsayı, ölçekteki maddelerin tutarlı bir şekilde aynı temel yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlik çalışmaları arasında ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir. Bu, ölçeğin farklı zaman noktalarında stabil ölçümler sağlayıp sağlamadığını belirler, ancak orijinal kaynak bu bilgiyi detaylandırmamıştır. Kullanıcıların, kesin güvenilirlik değerleri için Şnci vd. (2019) çalışmasına başvurması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Kanser Bilgi Yüku Ölçeđi'nin Türkçe uyarlaması, büyük ihtimalle orijinal ölçeğin faktör yapısını doğrulamak amacıyla faktör analizi (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) kullanmıştır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin kaç alt boyutta toplandığını ve bu boyutların kanser bilgi yükü yapılarını ne ölçüde temsil ettiğini ortaya koyar. Orijinal ölçeğin birden fazla alt boyutu varsa (örneğin, Bilgi Fazlalığı, Çelişkili Bilgi Stresi), uyarlama çalışması da bu yapıyı korumayı hedeflemiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) çalışması yapılmış bir öz bildirim ölçeği.

Format: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi bulunmıyorsa da, benzer psikometrik

araçlar genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullanır.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Kanser hastalar ve/veya kanser hastası yakınları/bakım verenleri.

Yaş Grubu: Yetkinler.

Popülasyon Detayları: Kanser tanması ve aktif tedavi sürecinde olan veya yakın zamanda tanması konmuş bireylerin bilgi yükü deneyimlerini ölçmek için uygundur.

Test Metodolojisi: Kağıt/kalem veya dijital ortamda uygulanan, katılımcıların kanserle ilgili bilgi almaları ve öğrenmesi hakkındaki deneyimlerini raporladıkları bir öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Türkçe Uyarlama, Sağlık Psikolojisi, Onkoloji Hemşiresi, Psikososyal Destek, Bilişsel Yük, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: hemel@pau.edu.tr (Sorumlu Yazar: Fadime Hatice Şnci).

Yazın Adresi: Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü (Sorumlu Yazarın tahmini kurumu).

İzinler & Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2019 yılında yayınlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücretlendirme bilgileri için, sorumlu yazar Fadime Hatice Şnci ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: hemel@pau.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [kanseri-bilgi-yuku-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Şnci, F. H., Akgül Başıale, H. ve Serçeku Ak, P. (2019). Kanser Bilgi Yüku Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması geçerlik güvenilirlik çalışması. *Çukurova Medical Journal*, 44(1), 127-135. doi: 10.17826/cumj.423997. Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Kanser Bilgi Yüku Ölçeđi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynaktan alınmamıştır. Kullanıcıların ölçek maddelerine erişmek için yukarıda belirtilen referans makaleye (Şnci vd., 2019) başvurular veya sorumlu yazar ile iletişime geçmeleri gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM